

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Seks komedier

Citation: Holberg, Ludvig: "Seks komedier", i Holberg, Ludvig: *Seks komedier*, udg. af Jens Kr. Andersen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 524.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg14val-shoot-idm139796474993888/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Seks komedier

- nuften til side. – *Staldbrødre*: krigs- el. rejsefæller. – *Toback (...)* *faae Lufti*: neml. snustobak (der fremkaldte nysen). – *engelsk Ost*: anakronisme, eftersom England først gennem romerne trådte i forbindelse med det øvrige Europas civilisation. – *sticker (...)* *an*: tænder.
- 180 *Deucalions Flood*: syndfloden i gr. myt. (Deucalion svarer til Noa, 1. Mos. 6-8). – *forsvandlede (...)* *til Svin*: skønt komediens akt IV (om Dido) i de store træk bygger på (travestierer) beretningen i *Aeneiden* (jvf. n.t.s. 134), er beretningen om mændene, der af en troldkvinde forvandles til svin, hentet fra *Odysseen*, 10. sang, hvor troldkvinden er Kirke på øen Aiaia.
- 181 *Skabningen*: ydret. – *Drolen splide*: Djævelen sønderrive. – *oh. of.* – *Fallil*: jysk: farlille, lille far.
- 182 *Monsieur Wégner*: indehaveren af Chilians rolle ved de første opførelser hed W., altså et bevidst illusionsbrud. – *tilfom*: tidligere. – *Lægedom*: lægekunst. – *Æsculapii*: lat.: Asculaps; Æ. (gr.: Asklepios) var lægekunstens gud i rom. myt.
- 183 *Proserpina*: (gr.: Persefonia), underverdenens gudinde i rom. myt. – *Forløser*: frelser. – *Serviteur*: fr.: (Deres) tjener. – *Kydskhed og Koldsidighed (...)* *Elskøvs Lue (...)* *min Ære (...)* *Skibbrud*: en sådan direkte indrømmelse fra en kvindes side af erotisk tilbøjelighed støder voldsomt an mod den klassiske dramaturgis krav om »velanstændighed«. – *Diana*: (gr.: Artemis) jagtens, kyskhedens og månens gudinde i gr.-rom. myt.
- 184 *saare (...)* *Elskøvs Pile (...)* *Cupido*: Didos udtryk må ganske rigtigt henviser til den rom. kærlighedsgud Cupido, gr.: Eros. – *anstukket*: antændt. – *maatte (...)* *have saaret*: skulle, burde have såret. – *Røgele*: veltugtende stoffer afbrændt til ofring. – *hans Moor*: kærlighedsgudinden Venus (gr.: Afrodite).
- 185 *Raisons*: grunde. – *med Aanden i Halsen*: ganske forpustet. – *Svinsoot*: svindsot er navnet på tuberkulose og beslægtede sygdomme, her med ordspil på »svin«. – *en Drage (...)* *af Luften*: overnaturlige fænomener stred mod den klassiske dramaturgis krav om »sandsynlighed»; hertil svarede, at den klassiske teaterform undgik »maskineri« på scenen.
- 186 *Carnali*: slyngel. – *Jupiter*: (gr.: Zeus) den øverste gud og himmelgud i gr.-rom. myt. – *Miile*: 1 da. mil = ca. 7½ km. – *Hillement*: »ih, du stores.
- 187 *Vælødle (...)* *Pave*: stadig højere (tiltale-)titler. – *Scorpion*: det giftige udenlandske insekt opfattedes i overtroen som en slags drage.
- 188 *Det inderste af Teatro aabner sig*: mellemteppet trækkes op, hvorved scenerummets bageste del bliver synlig. – *Theatro*: lat.: (her:) scenen (bøjet i lat. ablativ, fordi »af« styrer abl. på lat.). – *forsvandlede til Teater*: hverken Kirke i *Odysseen* (se n.t.s. 180) eller Dido i *Aeneiden* (se